

Cooperació

SETEMBRE 2007

18

S. A. - ACCD

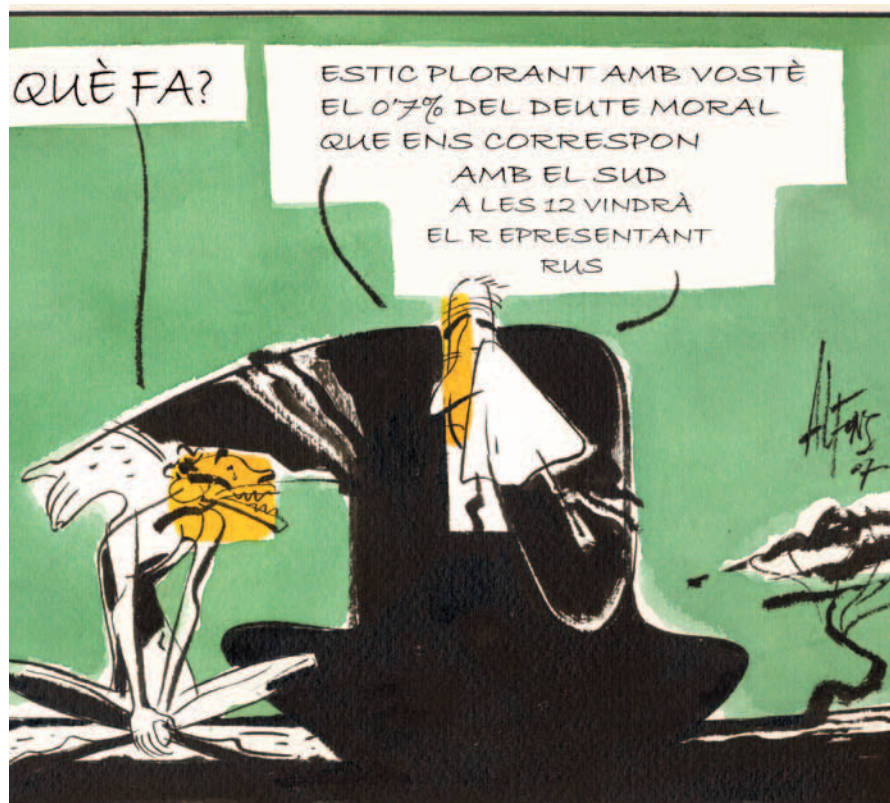

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya

LA VINYETA DEL MES

ÍNDEX

3

Editorial

4

En profunditat

6

Les notícies de l'Agència

8

Aproximació a

10

Àfrica subsahariana

12

Amèrica Central i Carib

14

Amèrica del Sud

16

Mediterrània

18

Pau i Acció Humanitària

20

Sensibilització

22

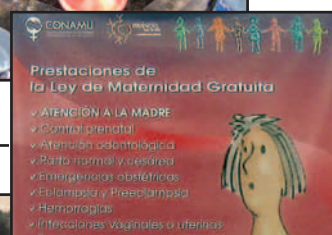
Breus

23

Cultura solidària

24

Contraportada

Fem C!

Aquest proper dissabte 6 d'octubre, al Parc de la Ciutadella de Barcelona, celebrarem la 1a Festa de la Cooperació Catalana. Aquesta Festa l'hem pensada com un espai de trobada entre els molt diversos actors que fan cooperació al desenvolupament, pau i ajut humanitari al nostre país, i una ciutadania que està compromesa amb el desenvolupament del Sud. De cooperació se'n fa molta i des de fa molt de temps a Catalunya; som un país solidari, compromès, amb una gran tradició d'associacionisme i treball en xarxa, i una gran memòria històrica i col·lectiva, que ens ha dut a estendre la nostra mà a tots els recons del món. I ho venim fent des de les institucions públiques, les ONGs, les universitats, els sindicats, el món empresarial, les associacions juvenils i els col·lectius d'immigrants. Entre totes i tots n'estem fent molta de feina, i ara és hora de rendir-ne comptes, donar-la a conèixer, compartir-la amb la ciutadania de Catalunya. Per això volem convidar-vos a totes i tots a fer pinya per ajudar al desenvolupament humà dels pobles i les persones del Sud mentre construïm una societat més solidària i sostenible al Nord. Perquè amb les nostres actituds dia a dia també podem contribuir a millorar les coses, i això també ho volem explicar a la Festa.

En els darrers mesos hem estat testimoni d'escàndols i males pràctiques d'organitzacions que, tot i no ser representatives del sector, han esquitxat el món de la cooperació i la solidaritat internacional. Però cal dir una i altra vegada que de l'anècdota no s'en pot fer una categoria. Cal continuar fent confiança a aquelles entitats catalanes que fan una gran tasca de cooperació al desenvolupament. Des de l'ACCD compartim molts dels seus valors i hi treballem colze a colze, garantint- la qualitat mitjançant un seguiment continuat i avaluant les accions que realitzen, tal i com fariem amb qualsevol altra política pública. Perquè les ONG i les entitats que executen projectes i programes de cooperació al desenvolupament no només estan sotmeses a sistemes de control públic, sinó que disposen de mecanismes del propi sector que en garanteixen un bon funcionament.

La Festa vol ser un espai lúdic i participatiu obert a tothom per donar a conèixer la tasca de la Cooperació Catalana arreu, però també vol ser un dia per compartir amb la família, els amics i els veïns, gaudint de música d'arreu del món, participant en tallers i xerrades, sentint contes o coneixent jocs d'altres llocs. Volem des d'aquestes planes agrair l'esforç de tots aquells i aquelles que han compartit amb nosaltres la il·lusió i l'esforç per a fer-la possible, alhora que convidar-vos a gaudir-la tots plegats el proper dia 6 al Parc de la Ciutadella. Entre tots i totes, Fem C!

Andreu Felip i Ventura

Director de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

Edita:
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Departament de la Vicepresidència
Generalitat de Catalunya
Via Laietana, 14, 4a planta - 08003 Barcelona
Tel. +34 93 567 64 00 Fax: +34 93 567 64 07
Correu electrònic: accd@gencat.net
Web: www.cooperaciocatalana.net

Coordinadora de l'Àmbit de Comunicació: Anna Salvador i Alonso

Redacció: Sandra Arolas i Farré, Ferran Cívit i Martí, Eva Vicens Andrés i Dani Vilaró Donat

Col·laboradors / es: Equip tècnic de l'ACCD

Maquetació: Àmbit de Comunicació de l'ACCD

Impressió: Signes, disseny i comunicació, s. l.

Dipòsit legal: B-17309-2005
ISSN 1887 - 8830

En profunditat

El 6 d'octubre el Parc de la Ciutadella acollirà la primera Festa de la Cooperació Catalana amb l'objectiu de fer arribar a tota la societat la tasca realitzada pels actors de la cooperació al desenvolupament de casa nostra. L'esdeveniment vol convertir-se en una cita preferent al calendari per conscienciar a tothom de la realitat que es viu als països del Sud i del que es pot fer des del Nord per transformar-ho. Es tracta que la societat esdevingui protagonista activa en la seva mesura de la millora de les oportunitats de les persones i pobles que viuen amb molts menys recursos.

F. C. M. - ACCD

Una festa que no vol restar protagonisme a les altres que ja existeixen a casa nostra com a mostra del ric teixit associatiu, sinó que simplement ve a sumar. El repartiment dels diferents esdeveniments al llarg de l'any ajuda a augmentar la sensibilització, sobretot pel que fa a aquella gent que no té cap mena de vinculació directa amb la cooperació al desenvolupament. I, a més, esdevé l'ocasió perfecta per a què tots els actors de la cooperació puguin presentar els seus objectius i les seves accions.

Arribar al conjunt de la població és prioritari, no tan sols perquè col·laborin amb ONGD sinó també perquè adoptin actituds responsables. Des del Nord no es poden solventar tots els problemes del Sud, però sí que es poden caminar molts

passos en aquest sentit. Treballar de manera activa i desinteressada és molt important. No obstant, tenir actituds responsables en el quefer diari encara és més important. Aquí rau la clau de volta del paper de la ciutadania. Prendre cada dia un cafè provinent d'una cooperativa de Guatemala o comprar roba feta al Magrib tot respectant els drets laborals i el medi ambient encara té més incidència. Tots podem prendre en major o menor mesura un paper actiu.

Els actors de la Cooperació Catalana

ONG, universitats, associacions juvenils, col·lectius d'immigrants, empreses, sindicats i molts altres són agents actius de la Cooperació Catalana conjuntament amb els organismes públics. Augmentar les

capacitats d'aquests significa un increment qualitatiu de la Cooperació Catalana, fent que l'ajuda prestada als països del Sud sigui molt més efectiva i duradora.

Tots ells assumeixen els Objectius del Mil·leni impulsats per les Nacions Unides. Lluitar per l'eradicació de la pobresa, l'accés als drets socials bàsics, la defensa dels drets humans i pobles, el foment de la pau i l'ajuda humanitària, el comerç just i el consum responsable, la sobirania i la seguretat alimentària, el codesenvolupament, la governabilitat democràtica, l'enfortiment del teixit social, el creixement sostenible i l'assoliment de la igualtat entre homes i dones són molts dels fronts a on estan presents els actors de la Cooperació Catalana en desenes de països del Sud.

La Cooperació Catalana es presenta al gran públic el 6 d'octubre

Cooperació de confiança

No podem ni volem ignorar que els darrers casos de males pràctiques per part d'algunes ONGD i el rebombori mediàtic ocasionat a posteriori han generat desconfiança entre la societat. La tendència a confiar a cegues amb els diferents àmbits de la cooperació al desenvolupament ha desaparegut. A més ha deixat de manera injusta una ombra de sospita que ha tacat tot el sector.

La Festa de la Cooperació Catalana intenta aclarir amb aquest enterboliment. Vol mostrar la feina feta

dia a dia i des de baix de tothom que treballa amb l'únic objectiu de millorar les condicions de vida de milions de persones.

L'organisme organitzador

L'ACCD es va crear el mes de desembre del 2002 a partir de la Llei de Cooperació al Desenvolupament i es va posar en marxa l'octubre del 2003. Així, un organisme públic que naixia amb menys d'una desena de treballadors actualment ja en compta amb una cinquantena. El mateix creixement exponencial ha tingut el pressupost amb el qual compta actualment l'ACCD. Dels 19

milions d'euros inicials el 2004 s'ha passat als més de 50 milions d'enguany.

Aquesta redimensionament ha permès ampliar el camp d'actuació en diferents àrees i alhora millorar qualitativament la incidència de la tasca de l'ACCD. L'organisme s'ha erigit en el gran paraigua dels actors del món de la cooperació al desenvolupament al nostre país. L'ACCD és molt més que una entitat repartidora de subvencions. S'ha convertit en un agent actiu que pretén ajudar a transformar la societat des de casa nostra.

Els diners públics es gestionen amb total transparència i, a més, es reparteixen a través de concurrència pública mitjançant convocatòries en lloc d'adjudicacions i, de manera paral·lela, els convenis bilaterals amb altres organismes.

Tot plegat està deixant pòsit i ja han començat a aflorar iniciatives com el Consell Català del Foment de la Pau i el Comitè Català d'Ajut Humanitari i Emergències (CCHAE), a on formen part tant les entitats com els ens públics. Però, el més destacat de tot plegat és l'aprovació d'enguany del Pla Director per unanimitat al Parlament de Catalunya, que és el full de ruta de la Cooperació Catalana per als propers 4 anys i que beneficia a tots els agents del sector

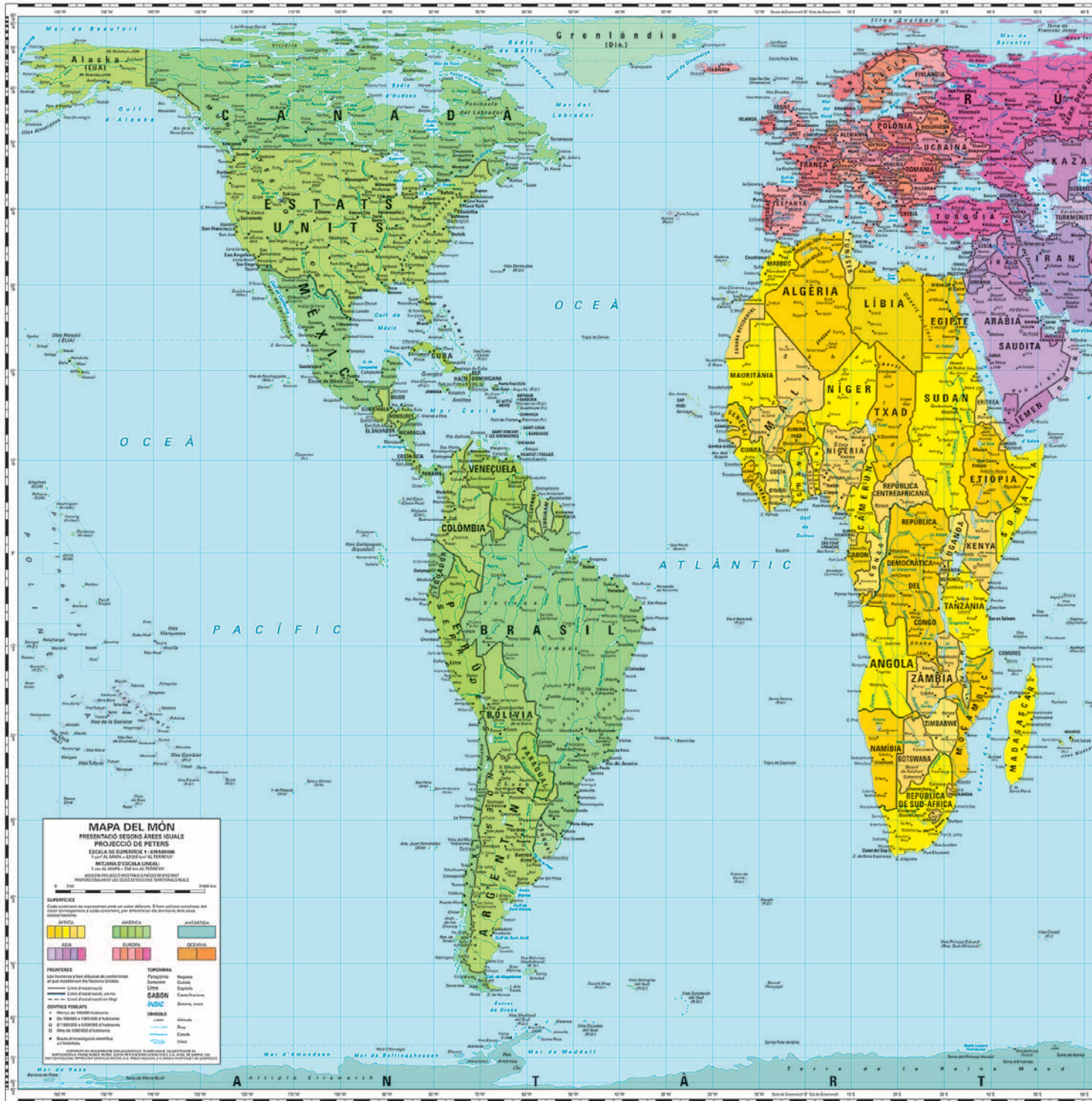

les notícies

L'ACCD promou amb Vicens Vives el

Vicens Vives Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

Plan

Reservats tots els drets. Prohibida la reproducció total o parcial. Impressa a Catalunya. Printed in Spain. Dipòsit Legal: B-45.014-2007. Barriella protegida per model utilitat U-330223.

de l'Agència

primer planisferi Peters en català

planisferi polític. Projectió de A. Peters

F. C. M. - ACCD

Els mapes són la forma en què ens formem la visió del món i aquesta no sempre ha estat objectiva. Aquests han estat formes de poder i, com no, també ideològics. La visió del món s'ha tendit a fer des d'una visió euro, més exactament, Nordcèntrica.

Resolta la convocatòria 2007 de subvencions a projectes d'associacions juvenils

L'ACCD i la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya varen resoldre a finals de juliol la convocatòria d'ajuts per a projectes d'associacions juvenils de cooperació al desenvolupament, sensibilització i estades solidàries.

Enguany s'han concedit ajuts per valor de 300.000€ a un total de 20 entitats juvenils.

Aproximació a

“Sempre hi haurà algú que serà perseguit per defensar causes justes”

mistes i contra l'exèrcit a la Cabília, encara estem en alerta davant les seves actituds contra els amazics. A més, no cal oblidar que la pobresa no s'ha solventat de cap de les maneres. No obstant, hi ha una voluntat ferma de supervivència. Personalment, no podia treballar i es boicotejava tota la meua feina, ja que estic en contra de la repressió exercida contra el meu poble ja sigui la d'Al-Qaeda del Magrib o bé la policia i l'exèrcit estatal. La meua vida corria perill i per això em vaig acollir al programa del PEN Club. No podia aconseguir la consideració legal de refugiat perquè els governs espanyol i algerià estan en bones relacions. Si no em posava sota el paraigües del PEN Català no podia venir de cap altra manera.

“La meua vida corria perill”

Quina és la situació actual d'Algèria i com ho ha viscut?

Des de ben jove he participat en activitats per a què es respectin els drets individuals i col·lectius dels ciutadans. Per això vaig participar de ben jove a la Primavera Amaziga del 1980 i he participat de sempre amb la promoció de la cultura i els

F.C.M. - ACCD

El PEN Català, fundat fa 85 anys, és la delegació nacional d'un club internacional d'escriptors que treballen per vetllar pels drets dels escriptors i alhora per promoure la diversitat lingüística. Recentment ha posat en marxa el programa “Escriptor Refugiat”, del qual Salem Zeina és la primera persona que s'hi acull. En què consisteix aquest programa?

És un programa que compta amb el suport de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i les fundacions de la Caixa de Sabadell i la Caixa de Girona. Amb

aquesta acció s'acull a Catalunya escriptors perseguits i amenaçats als seus països d'origen a causa de les seves opinions i escrits. Així, Barcelona i Catalunya es posen sota el paraigües de la Xarxa Internacional de Ciutats Refugi (ICORN). Actualment, aquest organisme té la seu a Noruega i compta amb 30 ciutats adherides.

Què el va motivar a fer la demanda d'asil i a convertir-se en un escriptor refugiat?

A Algèria estem encara en una situació de guerra civil encara que oficialment s'hagi acabat. Avui impera la resistència contra els isla-

Salem Zeina, escriptor amazic refugiat a Catalunya

drets civils a través de les publicacions Le Pays/Tamurt i Racine/Iz'uran, de la qual en vaig ser director. Avui encara hem de lluitar contra la uniformització religiosa i nacional a través de l'islam i l'arabització que propugnen tant els governs marroquí com l'algerià. Quan hi ha pluralitat d'opcions no es pot implantar un sistema jacobí uniformitzador. Tots podem cooperar sent diferents, però jo no puc cooperar sempre en detriment de la meva identitat. Això és inadmissible! I això és al que ens obliquen les cultures fortes a les febles. Jo no sóc àrab, sóc amazic. I, ahora, puc ser musulmà, però no segueixo el model que vol implantar Al Qaeda, que vol tornar a l'Edat Mitjana. Si els agents democratitzadors funcionen a tots els països s'acabaran aquestes situacions.

“Jo no puc cooperar en detriment de la meva identitat”

Actualment hi ha més de 40 milions de refugiats al món i la situació no sembla que hagi de canviar en els propers anys.

El que obren les portes són la societat civil, les ONG, els intel·lectuals, els defensors dels drets humans, però no pas els estats. Europa té una situació estable i s'està convertint en una gran Suïssa. Bona governança, hi ha llibertat d'opinió, associació, sindicació i altres drets bàsics. La UE s'ha unit

entre si però s'ha tancat cap enfora. Actualment, costa molt tenir la condició legal de refugiat i obtenir un visat. La persecució i la represió estan generalitzades, tothom vol anar al Nord i el Nord no els vol acollir. I quan ho esdevens, estàs en un llimbs administratiu. Passem a ser uns apàtrides, ja que el país d'origen no ens reconeixen i aquí no tenim documentació. Fins i tot es donen paradoxes molt curioses. Per exemple, l'Estat francès va donar visats de refugiats als islamistes radicals i no pas als intel·lectuals perseguits! Mentre al Canadà et busquen feina i et donen allotjament i tot si ets refugiat.

El dret d'asil a on es pot estendre. Sempre es pot generalitzar en qualsevol situació política, social, cultural, gènere, econòmica o mediambiental?

Cal que s'estengui, sigui quina sigui la persecució i el motiu s'ha de fer extensiu aquest dret. Algú sempre serà perseguit per defensar causes justes, ja sigui els drets humans o bé el tema del medi ambient. Aquesta gent vol transformar positivament la seva societat i per això són perseguits. El concepte de refugiat s'amplia perquè sempre serà perseguida la gent encara que canviïn els conceptes pel qual són perseguits. Ara bé, si et maten, és igual el motiu. Tu pots defensar qualsevol causa justa i estar amenaçat de mort. Per tant, cal que la bona governança democràtica s'ha d'exportar i per això hi ha refugiats i immigració clandestina. S'ha d'humanitzar i generalitzar la governança. Si no és així, la catàstrofe continuarà. Les relacions internacionals han de canviar perquè

sinó sempre hi haurà la balança desequilibrada.

“Tothom que marxa forçat del seu país es podria definir com a refugiat”

Per què costa tant aplicar el dret d'asil, quan la gran majoria de països han firmat convenis al respecte, com la Convenció de Ginebra del 1951 i el Protocol de Nova York de 1967. Potser és xenofòbia encoberta?

Es creu que si s'obre la porta a un, n'entraran de cop molts més com passa amb el tema dels emigrants. Ara bé, cal recordar que potser molts dels que marxen forçats es podrien definir com a refugiats... econòmics, ja que fugen de la xacra de la pobresa. En certa manera tothom és exilat perquè marxa per garantir la seva pròpia supervivència. Avui en dia és la política exterior qui marca qui és asilat o no sense que es preguntin a la persona què li interessa. Els estats es tracten entre ells com a igual, encara que un d'aquests sigui un repressor. I si un vol fugir a un altre país que és un estat amic del seu govern repressor, aleshores ho té molt difícil per entrar. Per tant, encara hi ha una concepció colonialista d'aquesta situació ja que els estats trien segons els seus interessos qui acullen i a qui rebutgen

Àfrica subsahariana

L'augment de les prestacions sanitàries a Moçambic

E. V. - ACCD

La magnitud de la feina que s'està fent a Moçambic, en tant que país prioritari de la Cooperació Catalana, és enorme. I no parlem només de quantitat de recursos destinats (Moçambic és dels primers receptors de recursos de la Cooperació Catalana), sinó també de l'estratègia que s'està seguint per anar un pas més enllà i enfocar aquestes actuacions de tal manera que s'aconsegueixi un impacte positiu per al desenvolupament del propi país.

El govern de Catalunya ha fet una aposta clara en els últims anys per

l'acompanyament en els processos de desenvolupament local, fugint de l'assistencialisme a què sovint estem acostumats.

Així, l'ACCD recolza projectes i programes que van des de la formació de formadors fins al suport a la redacció de Plans directors que serveixin per a millorar les estructures d'entitats, organitzacions o fins i tot les autoritats moçambicanes. Un clar exemple està en les actuacions que es fan en l'àmbit de la salut.

L'ACCD va signar al 2006 un conveni de col·laboració amb el ministeri de Salut de Moçambic que ha de-

rivat en diverses actuacions en aquest sector. La col·laboració ha servit perquè l'ACCD pogués focalitzar el seu treball en una de les províncies del país en la qual des del mateix ministeri havien detectat mancances importants i necessitats d'actuació urgents. És així que s'acorda treballar, per exemple, a la província d'Inhambane de la mà de la Direcció Provincial de Salut. El treball conjunt ha servit perquè a dia d'avui s'hagi dotat de plans directors a diversos centres, s'estigui construint les seues d'alguns hospitals rurals o ajudant en la seva reconstrucció i perquè existeixi un bon sistema d'abastiment d'aigua potable en alguns centres de salut de la província.

La col·laboració amb el ministeri de Salut es complementa amb el suport de l'ACCD als pressupostos del sector salut de Moçambic, és a dir, suport financer directe als pressupostos de l'estat. El Fons Comú Provincial dóna suport a les deu direccions provincials de salut del país.

Aquesta cadena de treball es reforça amb la implicació directa d'altres departaments de la Generalitat i amb l'actuació de diverses ONG catalanes que estan executant projectes sobre terreny. Precisament, amb el Departament de Salut es treballa de forma conjunta amb la

E. V. - ACCD

nança la Cooperació Catalana al país subsaharià. Es van reunir amb els responsables del Fons de les Nacions Unides per la Població a Moçambic, a qui es dona suport per a l'execució d'un programa de salut sexual i reproductiva a Inhambane per la reducció de la mortalitat materna. Van visitar el Centre d'Investigació de Salut de Manhiça, que ha rebut el suport català en la construcció de la Unitat d'Aconsellament i Testatge Voluntari, el GATV, i de l'hospital de dia per a malalts de VIH/SIDA. I, entre d'altres projectes, es va visitar el de Medicus Mundi a Chokwe i l'Hospital Polana Canhiço, amb seu a Maputo, i gestionat per la catalana Concepció Valls.

Moçambic concentra al voltant del 65% dels recursos de l'àrea d'Àfrica Subsahariana de l'ACCD, dels quals, el 80% es destinen al sector salut. D'ara endavant s'iniciaran altres intervencions en línies estratègiques de desenvolupament, de capacitats productives, enfortiment del teixit social i empoderament de les dones en diferents àmbits

Facultat de Medicina de la Universitat de Beira que es concreta en diverses intervencions: inicialment, amb una col·laboració específica en la impartició de mòduls de locomoció i dolor en l'àmbit de l'ortopèdia. I fruit d'aquesta primera intervenció, se signa un conveni de col·laboració a tres bandes que estableixen la continuïtat de la participació de professionals de la salut de Catalunya en formació en ortopèdia i l'inici d'actuacions en psiquiatria i medicina interna. En aquest marc, i de cara a futures intervencions, es preveu ampliar les accions amb la introducció d'accions en l'àmbit de la Medicina Comunitària, així com també per revisar alguns dels continguts de mòduls concrets per adaptar-los a la realitat del país. El treball conjunt també contempla la formació a Catalunya per a professionals de la salut que es desplaçaran a Moçambic per a fer les formacions.

Viatge de la consellera de Salut a Moçambic

Precisament els primers dies de setembre, una delegació de l'ACCD i del Departament de Salut, encapçalada per la seva titular Marina Geli, van viatjar a Moçambic per signar l'Addenda 2007 d'aquest conveni amb la Universitat de Beira, i van aprofitar la visita per a conèixer alguns dels projectes que fi-

E. V. - ACCD

Amèrica Central i Carib

L'accés a l'aigua, dret bàsic per a la subsistència

F. C. M. - ACCD

L'Associació Catalana d'Enginyers sense Fronteres en consorci amb Geòlegs del Món promou l'accés a l'aigua a desenes de milers de persones de la conurbació de San Salvador, la capital del Salvador. Sense una correcta gestió de l'aigua es fa molt difícil poder promoure el desenvolupament en comunitats rurals o de la perifèria urbana.

El Salvador és un país a on l'aigua no escasseja gràcies a les pluges, però l'accés a una aigua potable de qualitat no abunda. A més, l'orografia abrupta del país i els constants terratrèmols no sempre garanteixen la bona conservació de les xarxes, i això quan hi són. Molt

sovint les pluges constants provoquen avingudes que destrossen la infraestructura hídrica o bé esllavissades que colapsen els canals d'irrigació.

El Salvador, conjuntament amb Haití, és dels països que conserva menys estructura arbòria original i això fa que l'erosió i la degradació del sòl siguin constants. Aquesta situació afecta els rendiments agrícoles i la sostenibilitat i, alhora, afavoreix les constants esllavissades quan plou molt, ja que els arbres que retenen el sòl han desaparegut.

Els moviments sísmics, com van ser els del 2001, acostumen a fer malbé els tubs de sanejament i els de

subministrament. A dia d'avui, sis anys després, encara hi ha moltes zones que no han pogut reparar la seva xarxa hídrica i continuen funcionant amb camions cisternes fletats per la municipalitat o bé aboquen directament les seves aigües brutes als rius o a pous cecs.

Aquest panorama fa que puguin aflorar problemes de salut, tant en l'aigua de boca com en l'aigua bruta dels desguassos. Tant una com l'altra poden provocar episodis de còlera, tifus i de problemes intestinals que poden portar a la mort. L'aigua no potable pot crear més problemes dels que solventa, fet que s'incrementa quan les aigües són fecals.

En definitiva, els principals dèficits hídrics del país es deuen a una planificació deficient dels recursos, la falta de recursos econòmics per a gestionar aquests recursos, la deficient aplicació de la legislació existent i la manca d'informació fiable a la ciutadania sobre la gestió de l'aigua.

Tot plegat significa que hi hagi una gairebé nul·la protecció del medi ambient, una constant contaminació de l'aigua dels cursos fluvials, la generació de malalties per la salubritat de l'aigua, poc accés als recursos hídrics, i, brillant per la seva absència, la participació ciu-

T. B. - ACCD

El projecte

tadana en la gestió dels recursos hídrics.

El projecte

El projecte de la Cooperació Catalana (finançat en 350.000 euros per l'ACCD) pretén garantir l'abastiment sostenible d'aigua potable i sanejament a les comunitats rurals i semiurbanes del departament de La Libertad i, a més, enfortir la capacitat organitzativa d'aquestes comunitats per a la gestió dels recursos hídrics. Mitjançant les con-

traparts ACUA i també SABES i CORDES s'arriba a 11 municipis: Santa Tecla, Nuevo Cuscatlán, Zaragoza, Huizúcar, San José Villanueva i la Libertad, Comasagua, Tamanique, Chiltiupán, Jicalapa i Teotepeque. En total, més de 320.000 persones repartides en 330 comunitats al llarg de la serralada del Bálsamo i de 16 conques hidrogràfiques.

Aquest projecte també cerca esdevenir un projecte pilot per a poder elaborar a posteriori un Pla Director d'Infraestructures de saneja-

ment i subministrament d'aigua potable per a altres zones de El Salvador, ja que la zona escollida respon a una situació tipus aplicable a altres indrets de la geografia salvadorenca.

La creació de la infraestructura (basses, presses, canalitzacions, etc.) també va acompanyat de transferència tecnològica, l'empoderament de les comunitats per a autogestionar els recursos hídrics i la recopilació de dades per a una futura base de dades geogràfica

ENGINYERS SENSE FRONTERES

ENGINYERS SENSE FRONTERES

ENGINYERS SENSE FRONTERES

ENGINYERS SENSE FRONTERES

Amèrica Sud

Associar-se per rendibilitzar la producció agrícola

f.C. M. - ACCD

El camp bolivià compta amb greus mancances de tot tipus, tant d'infraestructura com de capacitacions de la població agrícola. Un programa de Mans Unides de millora del sistema productiu i de les capacitats dels actors econòmics i institucionals per a ampliar les oportunitats de desenvolupament vol paliar aquest greuge. Almenys al municipi de Mojocoya a la província de Zudañez (Departament de Chuquisaca).

L'ACCD subvenciona el programa amb 250.000 euros, xifra a la qual s'hi ha de sumar la participació dels ajuntaments de Reus i Tarragona i la Diputació de Tarragona. La contrapart local és Proagro, que fa més de deu anys que treballa a la zona.

Els eixos del programa

Un dels eixos de la tasca projectada és la millora dels sistemes productius. Això inclou programes integrals de desenvolupament de les explotacions agrícoles i la millora dels recursos hidrològics per a ús agrícola.

Se cerca acabar amb l'entrada de pocs ingressos a causa de l'economia de subsistència, que genera pocs excedents per a la comercialització.

L'associacionisme dels pagesos a través de les OECA (Organitzacions Econòmiques Camperoles) i aquestes a través de l'ADIC (Associació de Desenvolupament Integral Camperol) vol ser la plataforma per crear una economia competitiva del camp andí. Aquestes han coordinat la millora de la producció i han augmentat en qualitat, quantitat i diversitat la producció agrícola. Lligat amb això s'ha paliat el dèficit d'aigua de reg mitjançant la creació de preses, rescloses, pous i canalitzacions que beneficien a les prop de 2.000 famílies implicades.

L'altre eix és la potenciació del govern local i la societat civil per a gestionar aquest desenvolupament amb la plena participació i presa de decisions. La creació de xarxes de suport dins el sector primari ha anat acompanyat per la implementació de la UPEM (Unitat de Promoció Econòmica Municipal), que articula la relació entre l'ADIC i la municipalitat. Les primeres tasques de l'UPEM han anat lligades a l'afavoriment de l'obtenció de microcrèdits per part del govern i també en el foment del turisme cultural a la regió

Els Projectes

Fer conscients a les dones de Bolívia dels seus drets inalienables

ció és tan greu que fins i tot una de cada tres dones té risc de contraure malalties de l'aparell reproductor.

Aquesta situació no es donaria de manera tan habitual si les dones poguessin fer valdre els seus drets. En aquest sentit, el programa pretén donar a conèixer la llei que promou la maternitat gratuïta, crear tallers de formació, observatoris i escoles de lideratge per a dones per a incrementar-ne les capacitats.

És un procés d'empoderament de les dones en tots els sentits que millora la seva qualitat de vida de manera significativa, sobretot pel que fa a la salut sexual i reproductiva.

La llei esmentada anteriorment és el principal instrument legislatiu que integra diferents prestacions per a l'atenció de l'embaràs, part i pospart, l'accés de la dona a la planificació familiar, la sexualitat sana i segura, la prevenció del càncer cèrvic uterí i també l'atenció als nounats i als nens i nenes fins als cinc anys. Aquesta llei també contempla l'organització de Comitès de Gestió i de Comitès d'Usuàries, fet que pretén aprofitar el programa finançat per l'ACCD

f.C. M. - ACCD

Els drets de les dones dins els drets universals acostumen a ser els menys aplicats, conjuntament amb els drets dels infants. Sovint, el masclisme imperant no permet aflorar ni molt menys exercir llibertats tan bàsiques com l'accés al propi cos de la dona, tot fruit de la seva sexualitat o planificant la maternitat. I això passa fins i tot quan hi ha lleis aprovades al respecte com passa a l'Equador. Sovint fer aplicar una llei ja aprovada no és senzill. Per això, l'ACCD finança amb més de 113.000 euros un programa del Consejo Nacional de las Mujeres (CONAMU) i del Movimiento de Mujeres por la Vida (MMV), que cerca donar a conèixer els drets

de les dones i que aquestes puguin exercir-los amb total llibertat.

Les ciutats de Tulcán, Ibarra, Quito i Cuenca són els llocs on es desenvolupa aquest programa que busca exigir l'aplicació de la llei de Maternitat Gratuïta i Atenció a la Infància, aprovada ara fa 12 anys. El desconeixement dels propis drets repercuteix en una qualitat de vida dolenta tant en l'àmbit social com en l'àmbit fisiològic.

En aquest últim cas, una de les causes principals de mort en les dones es deuen a problemes derivats dels embarassos o parts, per culpa d'una deficient atenció mèdica durant tot el procés. La situa-

Mediterrània

Eleccions al Marroc, nou avenç democràtic?

D. P. P. - ACCD

El passat 25 d'agost es va obrir la campanya electoral per donar pas a les segones legislatives del regnat de Mohammed VI, causant gran expectació en els mitjans de comunicació marroquins i occidentals. Aquesta cita amb la ciutadania constituïa un termòmetre en la vida política marroquina i la vinculació de la societat en la mateixa.

Dues setmanes després, es convocaven 15 milions (d'una població de 30 milions) de ciutadanes i ciutadans marroquins a les urnes. La campanya més destacada, constant i visible, per sobre de qualsevol programa electoral dels 31 partits que s'hi presentaven, va ser la del Ministeri d'interior i vàries iniciatives ciutadanes, com l'associació DABA 2007, per mobilitzar la societat marroquina per les eleccions (amb especial interès en les dones i els joves) i allunyar l'espectre d'una abstenció que fos pitjor que la de les legislatives de 2002 (50%).

Per primer cop, es permetia la presència de 50 observadors internacionals i més de 3000 observadors d'ONG marroquines en les eleccions. Aquestes iniciatives socials de promoció participativa sí varen constituir un nou element que preveia un avenç democràtic, però en contraposició vàries mesures prè-

vies com el tancament de mitjans de comunicació que publicaven sentiments de desarrelament de la societat marroquina i qüestionaven l'article 19 de la Constitució de 1996 que atorga poders absoluts al rei, o la modificació de la llei electoral per afavorir els vots de les zones rurals sobre les urbanes, o la restricció del dret de votar de 3 milions de persones a l'estranger, col·loquen un punt d'interrogació sobre l'evolució democràtica que suposaven aquestes eleccions.

Uns resultats no previstos a les enquestes

Els pronòstics es varen quedar curts, malgrat el signe premonitori de només un 40% de targetes electorals sol·licitades. La taxa de participació va ser del 37%, la més baixa de tota la història política del país. S'ha de destacar que dins de la participació activa hi ha un 19% de vots en blanc el que confirma un boicot a la política actual del regne propugnat sobretot pel

D. P. P. - ACCD

E. V. - ACCD

partit islamista il.legalitzat, Justícia i Caritat i el partit marxista Via Democràtica. L'abstenció ha estat la guanyadora d'aquests comicis que ha posat de manifest la crisi política que viu el Marroc. Els ciutadans ja no voten per falta generalitzada d'interès, per càstig o per indecisió davant candidats pocs convincents.

El Triomf oficial va ser pel partit nacionalista Istiqlal (Independèn-

cia en àrab) amb 52 escons, acusat pel seu contrincant islamista de comprar vots i de no tenir un programa electoral convincent pel poble marroquí.

El partit islamista moderat, PJD, amb 47 escons no ha complert les expectatives de 70 escons i el Moviment Popular (de base amaziga) amb 43 escons, ha estat el tercer. Un altre dels grans perdedors ha estat el Partit socialista que passa

a tenir el 5è lloc en un parlament de 325 escons. L'Istiqlal ha guanyat en numero d'escons generals però en numero de vots quasi ha empatat amb el PJD.

Un altre avenç polític ha estat incloure una llista de 30 dones (9% del parlament) en una circumscripció nacional única i escollides proporcionalment segons el número de vots, que ha comptat amb una majoria del PJD, amb 7 diputades.

Els 50 observadors internacionals liderats per Democratic National Institute dels EUA, han coincidit en destacar la transparència i professionalitat d'aquestes eleccions però també han reconegut la necessitat de seguir treballant per consolidar la democràcia participativa.

El paper arbitral del monarca

Queda ara la decisió final del rei qui exerceix d'àrbitre de la democràcia marroquí i anomena el primer ministre i els quatre titulars dels ministeris d'Interior, Defensa i Afers Estrangers, Assumptes Islàmics i Justícia.

Però el sentiment és de continuisme d'una política antiga amb partits que no convencen i que estan sota sospita de corrupció amb una constitució necessitada de reformes i un projecte nacional polític que no està a l'alçada de les ambicions d'una societat que demana cada cop més i no només modernització econòmica sinó també política i social

Missió d'observació electoral conjunta del Govern i el Parlament a Guatemala

D. M. LL. - ACCD

D. V. - ACCD

La República de Guatemala va celebrar el 9 de setembre, eleccions generals per a elegir president i vicepresident, 158 diputats al Congrés i alcaldes i regidors de 332 municipis. Catalunya hi va enviar una missió d'observació electoral formada per diputats al Parlament i personal tècnic de l'ACCD, l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans i l'Àrea de Processos Electorals del Departament de Governació de la Generalitat.

La delegació catalana va ser a Guatemala de l'1 al 12 de setembre per observar el procés electoral guatemalenc. La missió l'encapçalaven el director general de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària de la Generalitat, David Minoves, i el director de l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans, Xavier Badia.

Sis diputats al Parlament de Catalunya també integraven la missió, encapçalats pel seu vicepresident segon, Ramon Camp. Es tractava

d'Anna Figueras (CiU), Joan Ferran (PSC), Xavier Vendrell (ERC), Rafael López (PPC) i Laia Ortiz (ICV-EUiA). Els observadors i les observadores van tenir accés a un total de 69 Junes de Recepció de Vots (JRV) durant la jornada electoral, incloent-hi el recompte de vots i trasllat de la informació i actes. L'observació es va limitar a la ciutat de Guatemala i a algunes poblacions de la seva àrea metropolitana, que concentra el 25% de la població del país. En la declaració preliminar de la missió enviada al tancament dels col·legis, els observadors catalans van constatar la tranquil·litat de la votació i l'absència d'incidents destacables. Des del punt de vista procedimental i tècnic, la missió catalana ha comprovat que el procés ha estat en general ben preparat i organitzat, amb una dinàmica electoral reglamentària.

La disputa electoral

Pel que fa als resultats electorals, les eleccions presidencials es resoldran en una segona volta el mes de novembre entre Álvaro Colom, de la socialdemòcrata UNE, que va ser el partit més votat també al Congrés, i l'ex general Otto Pérez Molina, del Partido Patriota, que representa la dreta emergent i de "mà

dura", com diu el seu eslògan. Tot i el baix resultat (3%) de Rigoberta Menchú a les presidencials, totes les anàlisis coincideixen a destacar com un tret positiu que, per primer cop, una dona indígena hagi estat candidata. Ja és una realitat que, en aquestes eleccions, la població indígena (prop de la meitat dels habitants de Guatemala) ha començat a ocupar espais en la política guatemalenca, de la qual n'ha estat tradicionalment exclosa.

Durant l'estada a Guatemala, la missió catalana es va reunir també amb diversos actors polítics i socials del país centreamericà, com l'alcalde de Guatemala, Álvaro Arzú, el Procurador de Drets Humans, Sergio Morales, el ministre d'Afers Estrangers, Gert Rosenthal, i el president del Tribunal Superior Electoral (TSE), Óscar Bolaños, entre altres.

La realitat del país

Al complir-se 11 anys de la fi de la guerra civil que va enfrontar durant 36 anys les guerrilles i l'aparell de l'Estat i l'Exèrcit amb un balanç aproximat de 200.000 persones mortes, la majoria civils, el compliment dels Acords de Pau Ferma i Duradora (1996) avança molt lentament. Guatemala continua patint greus problemes de pobresa i desigualtat, inseguretat, delinqüència, violència política, discriminació de pobles indígenes i impunitat.

Són encara problemes greus que anualment morin unes 5.000 persones víctimes de la violència i que

tan sols un 2% d'aquests crims siguin resolts. O també que les màfies del narcotràfic i del crim organitzat estiguin fortament implantades en algunes zones del país frontereres amb Mèxic i operin amb impunitat per la debilitat institucional de l'Estat i de la policia.

Amb 13 milions d'habitants, el país més poblat de l'Amèrica Central, Guatemala presenta uns indicadors d'educació, salut i distribució de la riquesa dels més desfavorables de tota l'Amèrica Llatina i ocupa el 118è lloc en l'Índex de Desenvolupament Humà (IDH) que elabora anualment el Programa de Nacions

Unides per al Desenvolupament (PNUD). Amb aquest panorama, l'acompanyament de Catalunya i de tota la comunitat internacional en la consolidació democràtica de Guatemala i la seva reconstrucció post-conflicte és molt important.

El darrer Pla Director de cooperació al desenvolupament de la Generalitat 2007-2010 estableix Guatemala com un dels onze països prioritaris d'actuació de la Cooperació Catalana, en qüestions com el respecte als drets socials bàsics, els drets humans i els drets dels pobles indígenes, la governabilitat democràtica i el desenvolupament local

D. V. - ACCD

Sensibilització

La Generalitat es compromet plenament amb el comerç just

F. C. M. - ACCD

L'ACCD i l'Agència Catalana del Consum, conjuntament amb Setem, han editat la Guia per a consum de productes de Comerç Just en Institucions Públiques. L'objectiu és fer arribar el fruit d'aquest nou model comercial i productiu a totes les màquines automàtiques de begudes calentes, bars i cafeteries de les dependències de la Generalitat i els seus organismes autònoms.

La Generalitat, com a administració nacional catalana, ha d'exercir un paper de lideratge en aquest àmbit i també té una incidència molt gran a través dels més de 100.000 treballadors que té, que alhora són potencials consumidors de productes de comerç just tant a la feina com a casa.

Des de la Generalitat de Catalunya i, més concretament, des de l'ACCD s'ha adoptat com una de les línies prioritàries d'actuació el foment d'alternatives a les regles injustes del comerç internacional. Es treballa per a l'execució d'accions vinculades a la compra pública ètica, que incloguin garanties i criteris ètics, socials i mediambientals en la contractació i en la compra i consum de productes de comerç just.

Des de l'any 2003, l'ACCD ha executat diversos projectes que treballen

en aquesta direcció: s'ha donat suport a projectes per l'enfortiment de les capacitats de comercialització de petits productors de cafè per la xarxa de comerç just a diversos països i s'ha donat suport a projectes per a la introducció de cafè de comerç just en el sector del vendent de Catalunya, la sensibilització de la indústria catalana del cafè a Catalunya en relació a les propostes de comerç just i diverses edicions de la Festa del Comerç Just.

Aquest compromís també es preveu fer-lo extensiu en certs serveis com la missatgeria o en algunes com-

pres públiques del sector del tèxtil. De manera progressiva es pretén que la compra ètica sigui present de manera transversal a tots els nivells de la compra de béns i serveis de la Generalitat.

A part de la contractació pública socialment responsable, el comerç just abasta un camp molt més ampli, que toca de ple els drets humans laborals, la sobirania alimentària, la responsabilitat social de les empreses, l'equiparació de les condicions laborals d'homes i dones... i, en aquest sentit, els canvis que això pot suposar a nivell

internacional passen també per consolidar una societat civil forta i cohesionada al Nord, que sigui cada cop més responsable en el seu consum, mentre es continua donant suport al conjunt de camperols, petits productors i cooperatives del Sud que lluiten pel seu propi desenvolupament.

La consolidació d'un nou model

En l'actual context de globalització econòmica, marcada per un model de desenvolupament neoliberal, les empreses tenen cada cop un poder més consolidat que sovint va en detriment del respecte als drets humans, laborals i a l'equilibri mediambiental. Aquí és on s'introdueix el concepte de comerç just com una forma alternativa d'aconseguir relacions més equitatives entre països del Nord i del Sud.

Aquest model posa al centre el petit productor i prioritza el benestar del consumidor. El comerç just representa un intercanvi comercial en el que es minimitza al màxim el nombre d'intermediaris, es busca un vincle més directe entre productor i comerciant, es té en compte valors ètics que comprenen aspectes socials i ecològics i no perjudica als camperols i petits productors de zones empobrides. A més, els consumidors i les consumidores obtenen productes de qualitat amb la garantia que s'han respectat els drets dels treballadors i treballadores.

Aquesta és una pràctica que posa en evidència la possibilitat de fer

Guia per al consum de productes de Comerç Just en Institucions Públiques

 agència catalana del consum

 Generalitat de Catalunya

 Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

compatibles els criteris econòmics amb els socials i ecològics. El comerç just està cada vegada més estès entre la societat catalana. Les seves pràctiques i les seves conseqüències com una aposta cap a un món més just, equitatiu i respectuós estan ocupant cada cop més

un lloc en les agendes de les ONGD, les institucions i els ciutadans dels països del Nord, de manera que les accions compromeses en buscar una alternativa al comerç tradicional estan agafant força davant els criteris econòmics, tradicionals i desiguals

BREUS

Organitzades per l'ONG Geòlegs del Món amb el suport de l'ACCD, del 25 al 27 de setembre la Casa del Mar de Barcelona va acollir les jornades Pobres x Desastres. El seu objectiu ha estat doble: crear un espai de treball, diàleg i divulgació per tractar els problemes d'abast mundial provocats pels desastres d'origen natural, i valorar el paper del geòleg com a professional preparat per dur a terme projectes de cooperació per al desenvolupament.

Els desastres naturals solen comportar la destrucció d'infraestructures i del patrimoni arquitectònic, danys als ecosistemes, i un deteriorament dels mitjans de vida. A més, causen un gran nombre de persones afectades i pèrdues econòmiques que, en un context de societats empobrides a molts països del Sud suposa un

Primeres jornades Pobres x Desastres

retrocés i un retard per al seu desenvolupament. Les jornades han comptat amb l'assistència de geòlegs i representants d'entitats de països de l'Amèrica Central com El Salvador i Nicaragua, per reflexionar sobre el camp de la gestió i prevenció de riscos i la gestió ambiental integral.

vincula la pau amb l'establiment d'un nou ordre econòmic internacional que elimini les desigualtats, l'exclusió i la pobresa, perquè tots aquests elements generen una violència estructural que és incompatible amb la pau. La declaració suposa una contribució de la societat civil al debat internacional.

Kadiamor, fomentant el diàleg intercultural entre Catalunya i la Casamance

Quin és el pensament artístic actual a l'Àfrica? No acostumem a tenir referents del que hi succeeix, ni de com ha evolucionat aquest pensament. Àfrica sempre és encara la gran desconeguda. Les jornades Kadiamor, celebrades del 19 al 22 de setembre a Sabadell organitzades per l'Assemblea de Cooperació per la Pau (ACPP) han estat un espai de sensibilització, diàleg i reflexió sobre la creació actual de la Casamance, al Senegal, a través de la mirada d'artistes casanesos i senegalesos, alguns dels quals residents a Catalunya. Aquesta iniciativa ha pretès situar els artistes africans en el lloc que els correspon i, alhora revaloritzar i promoure la creació africana. La Casamance conforma una societat multiètnica, principalment jola i animista, al sud del Senegal (país majoritàriament wolof i musulmà). La regió està separada de la resta no només per l'ètnia i la religió, sinó també físicament per Gàmbia, que divideix el Senegal en dues parts.

Educant per a la pau des de la infantesa

Coincidint amb la proximitat del Dia Internacional per la Pau, la Creu Roja va presentar els nous materials educatius per formar la canalla catalana en els valors de la pau i la resolució de conflictes, per una banda, i en els Objectius del Mil·leni, per una altra banda. El material es compon d'una maleta pedagògica sota el nom de "Conflicte armat o cultura de la pau?", aquesta comprén diversos documents per a l'alumnat per treballar en la cultura de la no-violència. L'altre component és

un CD-Rom que pretén formar en els Objectius del Mil·leni proposats per l'ONU per al seu compliment el 2015. Aquests recursos han estat editats amb el suport de l'ACCD i el Departament de Relacions Institucionals i Participació.

Publicació de la Declaració de Luarca sobre el Dret Humà a la Pau

La noció de pau no es limita a l'absència de conflicte armat. Aquesta declaració està presidida per aquesta visió integral, que

Cultura solidària

Estem a temps de fer marxa enrere i posar aturador a la degradació mediambiental del planeta? James Lovelock considera que el canvi climàtic ja no té fre i que, a més, on tindrà les pitjors conseqüències serà al Sud. Segons el seu anàlisi a partir de les dades actuals, els països que avui són empobrits es faran inhabitables i, gairebé segur, es desertitzaran en els propers cent anys tot provocant fams, plagues, migracions i mortandats. Aquest panorama serà catastròfic per a milers de milions de persones i només serà positiu per als habi-

tants de la Patagònia, Alaska, el nord de Canadà, Escandinàvia i Sibèria. Per tant, lluitar contra el canvi climàtic implica salvar la vida de milions de persones al Sud. Promoure el desenvolupament sostenible arreu del planeta és una manera més per lluitar contra les desigualtats presents i, no cal oblidar-ho, les futures. Cal evitar la condemna climàtica que té el Sud, provocat pel desenvolupament del Nord a costa de combustibles fòssils, sobreexplotació dels recursos, i altres pràctiques depredadores arreu de la superfície terrestre.

La venjança de la Terra. Per què es revolta la Terra i com encara podem salvar la humanitat

James Lovelock
Columna

Salif Keita

La cançó a l'Àfrica sovint té un component inherent de denúncia social. Salif Keita, cantautor de Mali, recull aquesta tradició a través del seu rol de *griot*, els típics trobadors de l'oest africà. Keita barreja els ritmes tradicionals amb les influències pop occidentals a causa de la seva trajectòria de rodamòn musical.

Visa per l'Imatge

La imatge que tenim del Sud arriba a través de fotografies dels mitjans impressos. Sense el fotoperiodisme segurament que avui encara viuríem en la inòpia del que passa al dia a dia en uns indrets on imperen les injustícies. El fotoperiodisme de qualitat, a més, pot tenir un component de denúncia per desvetllar consciències. Això és el que es pot veure a Visa per l'Imatge de Perpinyà cada setembre des de fa 19 edicions.

www.mediosparalapaz.org

Medios para la Paz és una xarxa de gairebé 2.000 periodistes de Colòmbia i d'arreu del món. Pretenen afavorir l'exercici ètic i amb responsabilitat social del periodisme com a instrument de construcció de democràcia i cultura de pau. Estan ben decidits a no convertir-se en actors de la guerra i sí a convertir-se en instruments de construcció de convivència.

Fem

FESTA DE LA COOPERACIÓ CATALANA

dissabte, 6 d'octubre d'11 a 20 h
al Parc de la Ciutadella de Barcelona

Entrada lliure